

Suun terveydenhuollon tulosalueen vastaus Hyvinvointialuealoitteeseen

Aloitteessa vaaditaan, että aluevaltuusto muuttaa aluevaltuuston 9.4.2024 tekemää päätöstään hyvinvointialueen palveluverkosta ja päättää säilyttää suun terveydenhuollon palvelut Hauholla ja Lammilla nykyisissä tai vastaavissa kiinteissä tiloissa.

Suun terveydenhuollon palveluverkon muutokset perustuvat Kanta-Hämeen aluevaltuuston 19.12.2023 päätöksellään hyväksymiin palveluverkon määrittämissä periaatteisiin ja tämän jälkeen aluevaltuuston 9.4.2024 hyväksymään palveluverkkopäätökseen.

Palveluverkon määrittämissä periaatteiden tavoitteeksi on aluevaltuuston hyväksymässä dokumentissa määritelty ohjata palveluverkkoon esitettyjä muutoksia.

Palveluverkon määrittämissä periaatteissa terveydenhuollon toimialan osalta sanotaan, että: *“Kalliita laiteinvestointeja ja tukipalveluja vaativat toiminnot kootaan palvelukeskuksiin.”* Tämä määrittelyperiaate on ollut vaikuttamassa terveydenhuollon toimialan palveluverkon suunnitteluun merkittävästi. Myös yleisiä kaikkia toimialoja koskevia määrittämissä periaatteita on noudatettu.

Suun terveydenhuollossa joudutaan toiminnan luonteesta johtuen käyttämään paljon laitteita, tarveaineita ja välineitä. Näiden huoltaminen, pesu ja kuljettaminen tarvitsee paljon tukipalveluita suun terveydenhuollon potilastyön ympärille. Erityisen paljon käytettyjä tukipalveluita ovat välinehuolto sekä logistiikkapalvelut. Välinehuollon kanssa erittäin tiiviit ja yhdessä suunnitellut prosessit ovat perusta koko suun terveydenhuollon toiminnalle.

Toiminnassa käytetyt välineet tulee päivittäin kuljettaa välinehuoltoon puhdistettavaksi ja ne on päivittäin saatava puhtaana takaisin käyttöön, jotta potilastyöhön riittää välineistö. Tähän prosessiin tarvitaan paljon logistiikkaa, jonka toteuttaminen on sekä rakennusten sisäistä että pidempää kuljetusta vaativaa. Välinehuollon toimintapisteet sijaitsevat tällä hetkellä Hämeenlinnassa, Forssassa ja Riihimäellä.

Logistiikan toimivuutta tarvitaan myös tarveaineiden kuljettamiseen, niiden saatavuuden sekä riittävän käyttökierron varmistamiseen. Niin välineissä kuin tarveaineissakin yhteiskäyttöisyys isommissa yksiköissä takaa sen, että harvemmin käytetyt tarveaineet tai välineet eivät vanhene ja niitä on aina saatavilla. Tämä puolestaan vaikuttaa potilaiden asianmukaiseen hoitamiseen sekä potilasturvallisuuteen.

Laiteinvestoinnit ovat suun terveydenhuollossa kalliita. Jokaisen hoituhuoneen perusvarustukseen kuuluvat laitteet aiheuttavat merkittävät laiteinvestoinnit (yli 50 000 euroa/hoituhuone) ja lisäksi tulee kustannuksia välineistöstä sekä tarveaineista. Näiden kalliiden investointien tulee olla mahdollisimman tiiviisti käytössä. Elinkaari-investointeina hoituhuoneiden perusvarustelua uusitaan vuosittain yli 200 000 euron edestä. Palveluverkkopäätöksessä päätettyjen muutosten osalta hyödynnetään olemassa olevaa laitekantaa sekä jo suunniteltuja elinkaari-investointeja, eli olemassa laitekanta siirretään toiminnan mukana ja uusitaan niitä siltä osin, kuin niiden kunto sitä vaatii joka tapauksessa.

Jokaisen hoituhuoneen perusvarustelun lisäksi suun terveydenhuollossakin diagnostiikka sekä digitaaliset menetelmät hoidossa kehittyvät koko ajan. Näihin kohdistuvat investoinnit tarkoittavat tyypillisesti laitteita, kuten koko leukojen ja hampaiston kuvantamisen mahdollistavia röntgenlaitteita ja suun digitaalisen jäljentämisen mahdollistavia intraoraaliskannereita. Edellä mainitut esimerkit ovat investointeja, joita on kohdistettu suun terveydenhuoltoon viime vuosina. Näitä laitteita voidaan hankkia niiden korkean kustannuksen vuoksi vain yksittäisiä kappaleita isoihin toimipisteisiin ja niitä käytetään yhteiskäyttöisinä, sillä kalliiden investointien käyttöasteen on oltava korkea, jotta toiminta voi olla kustannusvaikuttavaa. Erityisesti koko leukojen ja hampaiston kuvantaminen on toimintaa, joka vaikuttaa voimakkaasti potilasturvallisuuteen ja se kuuluu erittäin olennaisena osana laadukkaaseen hammashoittoon.

Henkilöstön saatavuus on juuri tällä hetkellä kohtalainen, mutta ennusteissa sen nähdään vaikeutuvan, kun Suomen väestö ikääntyy. Isompiin toimipisteisiin kollegatuen ja työyhteisön lähettyville on helpompaa saada työvoimaa nyt ja tulevaisuudessa. Isommissa toimipisteissä sijaistaminen on myös helpommin järjestettävissä, eikä niitä tarvitse asettaa sulkutilaan loma-aikoinakaan. Henkilöstön sijoittuminen tiiviimmin luo potilasturvallisuutta, vaikuttavuutta hoitoon konsultointien kautta ja tehokkuutta palveluihin joustavien toimintamallien myötä.

Yksi palveluverkon määrittämisperiaatteista on koota palveluita hyvinvointialueen kiinteistöihin ja huomioida tilankäytön tehokkuus. Sitä toteutetaan palveluverkkopäätöksessä ja sen toteutuksessa suun terveydenhuollon tulosalueella. Tilojen käyttöön liittyen on tulosalueella lähdetty myös luomaan joustavia, uusia palvelumalleja, joiden kautta palvelua saataisiin tuotua liikkuvana lähemmäksi potilaita ja tuotettua vähemmällä hoitokäynnillä.

Liitteessä 1 on kuvattu Suun terveydenhuollon palvelukuvaus. Siinä on tuotu esille erilaisia palvelumalleja, joiden kautta suun terveydenhuollon palveluita jatkossa aiotaan tuottaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta tukien, vaikuttavasti edeten kohti ennaltaehkäisevää sekä varhaista hoitoa painottavaa toimintaa.

Palveluverkkopäätöstä ohjanneisiin määrittelyperiaatteisiin pohjaten tulosalueen näkökulmasta ei nähdä tarvetta lähteä muuttamaan huhtikuussa 2024 tehtyä palveluverkkopäätöstä sen perustuessa aluevaltuuston määrittämiin periaatteisiin.

Hämeenlinnassa 20.5.2026

Laura Nikkarila

Tulosaluejohtaja, Suun terveydenhuolto

Kanta-Hämeen hyvinvointialue